

Kaip protas, taip ir patyrimas neleidžia mums tikėti, kad tautos dora bujojų ten, kur tikybiniai principai atmetami.

Geo. Washington

307 W. 30th St.

DRAUGAS

LITHUANIAN DAILY FRIEND

KAINA 2 CENTAI
PRICE CENTS

CHICAGO, ILL., PENKTADIENIS, SPALIŲ (OCTOBER) 19, 1917 M.
Entered as Second Class Matter March 31, 1915, at Chicago, Illinois under the Act of March 3, 1879.

METAI-VOL. II. No. 247

MAIŠTAS VOKIEČIŲ LAIVYNE

Kruvini susirėmimai tarp
austrių ir vokiečių

10,000 RUSŲ PAKLIUVO NELAISVĖN

40,000 Illinoisio anglekasių streikuoja

ĮMĖTĖ KAPITONĄ VANDENIN.

Vokiečių jureiviai nenori plaukti į jures.

30 ŽMONIŲ SURAKINO Į GELEŽINIUS PANČIUS

AMSTERDAMAS, O. LANDIJA. spalio 19. — Laikraštis "Belgisch Tagblad" gavo pranešimą apie vokiečių jureivių maištą Ostende (Belgijos uoste). Jureiviai atsisakė plaukti ant nardančios laivės. Jie įmėtė kapitoną į jures. Trisdešimčiai maištininkų surakinta rankos geležiniais pančiais ir išvežti jie į Bruges.

VOKIEČIŲ KAREIVIAI BRUZDA Susitvėrė Kariška Taikos Lyga

PETROGRADAS, spalio 19. — Rusų vyriausybė gavo informaciją iš labai tikrų šaltinių, kad vokiečių armijoje rytiniame fronte prasidėdama smarkus revoliucijonieriškas bruzdėjimas. Ypač didelis nepasitenkinimas kaizeriška priespauda viešpatauja tarp artileristų ir inžinierinių kariuomenės dalių.

Tą nepasitenkinimą labiausiai ugdo ir organizuoja neseniai susitvėrusi slapta draugija vardu "Vokiečių Greitos Taikos Kariška Lyga," kuri auga nepaprastai greit.

Jau buvo kilę nedideli maištai. Kareiviai pradėdama neklausyti aficerių paliepimų. Kaikurie gi karininkai atsisakė priimti žieminius drabužius, o paleisti namo negrįžta atgal į apkasus.

Žinoma, kariški teismai darbuojasi išsijusę. Bet ar jiems savo žiaurumu pavyks numalšinti pritrūkusius karnybės kareivius, tai didelis klausimas.

SKUNDŽIASI, KAD NETIKĖ LAIVAI.

Petrogradas, spalio 19. — Šiomis dienomis Baltijos jūroje, prie Rygos užlajos, įvyko didelis mušis tarp rusų ir vokiečių laivyno. Iš visų pranešimų aišku, kad rusai pralaimėjo. Rusų armijos oficiališkame pranešime skundžiamasi, kad vokiečiai turi kur kas geresnius laivus. Esą ir jų armijos kur kas toliau neša, negu senos rusiškos rusų armijos, kuriomis buvo apginkluoti jų laivai, dalyvavusių jūroje.

Išlaimėję Rygos užlajoje mušį teutonai stumiasi artin prie Petrogrado. Jie dabar žada pulti ant Aland salų. Tokiuo būdu, kariški veiksmai neužilgo gali prasidėti ir suomių žemėje.

GALYBĖS RUSŲ PAKLIUNA NELAISVĖN.

Ir 50 armotų pateko vokiečiams.

Berlynas, spalio 19. — Oficiališkai pranešimai skelbia, kad ant Oesel salos vokiečiai pačiuo dešim tukstančių rusų nelaisvių ir 50 armotų. Taip pat yra žinių, kad buv Rusijos laivynas Rygos užlajoje pakliuvęs į sląstus ir noroms nenoroms privaldės pasiduoti vokiečiams.

MILŽINIŠKAS RUSŲ LAIVAS "SLAVA" JURIŲ DUGNE.

Petrogradas, spalio 19. — 13,516 tonų rusų kariškas laivas "Slava" tapo nuskandintas laike mušio Baltijos jūroje. Šis laivas buvo 397 pėdų ilgumo ir buvo apginkluotas 40 armotų.

To paties tipo laivai, kaip ir "Slava" — "Borodino," "Kniaz Suorov" ir "Imperator Aleksandr III" — tapo nuskandinti laike karės su Japonais.

DABAR ŽADA PULTI ALAND SALŲ.

Kopenhagenas, spalio 19. — Paėmę Oesel salą vokiečiai dabar ruošiasi eiti ant Aland salų, šiaurinėje dalyje Suomijos užlajos. Iš viso toje grupėje yra 80 salų.

SUKILĘ AUSTRIŲ JUREIVIAI MUŠASI SU KAIZERIO JUREIVIAIS.

UŽMUŠTA KELETAS AFICERIŲ

WASHINGTON, spalio 19. — Čionykščiai diplomatai gavo tikras žinias apie maištą Austrijos laivyne ir apie didelius nesutikimus tarp austrių ir vokiečių jureivių uoste Pola. Kaip nesutikimų pasekmė tarp austrių ir vokiečių karininkų buvo iškilę mušiai, kuriuose žuvo keletas aficerių iš abiejų pusių.

Nors Austrijos laivyno viršininkai bandė nepraleisti svetur žinios apie maištą, bet Washingtonui pasisekė gauti ją per Berną.

Austrijos laivų igulos sukilę delei netikusio aficerių elgimosi ir blogo maisto, o kovą tarp austrių ir vokiečių pagimdė išdidus pastarųjų atsinešimas link austrių.

Von Buelow vietoje Michaeliso.

Berlynas, spalio 19. — Berlynas atvažiavo buvęs kancleris kunigaikštis Von Buelow. Dangelis mano, kad Dr. Michaelis rezignos nuo kanclerystės ir į jo vietą busias pakeistas Von Buelow.

80,000 SERBŲ NELAISVIŲ MIRŠTA BADU.

Geneva, spalio 19. — Čia gautas pranešimas, kad 80,000 serbų kariškų ir civilių nelaisvių Austrijoje miršta nuo bado ir ligų.

Baisiausis vargas kankina ir tuos gyventojus, kurie liko Serbijoje, Albanijoje ir Juodkalnijoje.

Berlynas, spalio 19. — Oficiališkai pranešimai iš praeitos nakties skelbia, kad vokiečiai išvijo rusus ir iš salos Moon.

ANGLEKASIŲ STREIKAS

Kol kas anglekasių streikas netik kad nemažėja, bet nuolat platinas. Tik Illinois valstijoje delei streiko užsidarė 500 kasyklų, kuriose dirbo apie 40,000 darbininkų. Laikraščiai rašo, buv anglekasių streikas iškilęs be unių pritarimo ir, kad darbininkų vadai rupinasi kalbinti streikerius grįžti prie darbo.

Kitose valstijose taipogi streikuoja tukstančiai darbininkų. Jeigu nepavyks greit sutaukinti darbininkus su kasyklų savininkais, tai vyriausybė ruošiasi užsiimti tuo dalyku.

Illinois Miners Union prezidentas mano, kad šios valstijos anglekasiai pirmadienį bus darbe.

ŽINIOS IŠ RUSIJOS

DIDELI SUMIŠIMAI MORGILEVE, SARATOVE, CHARKOVE, KURSKE IR VORONEŽE.

Londonas, spalio 19. — Pasaučiausios žinios iš Rusijos skelbia, kad ten posenovei tebeviešpatauja anarchija. Pastaromis dienomis dideli sumišimai ir muštynės gatvėse įvykė šiuose miestuose: Morgileve, Saratove, Charkove, Kurske ir Voroneže.

Voroneže atvirai pradėjo varyti uždraustą degtinę. Didžiausios pasigėrusių žmonių minios kelia baisių betvarke.

Nukirstas susinešimas tarp Taškento, Turkestan ir Petrogrado.

Pradėda plačiai siausti užkrečiamos ligos.

Streikuoja aptiekos Petrograde.

Petrogradas, spalio 19. — Užvakar Petrograde prasidėjo farmaceutų streikas. Tik 32 aptiekos visoje sostinėje atidarė duris, o likusios užgandėdinti gyventojų reikalus.

POLICISTUS IR ŽANDARUS VARO ANT POZICIJŲ.

Geri laikai buvo Rusijoje žandarams ir policistams viešpataujant carams. Dabar, bral, kita giesmelė prisiejo jiems užgiedoti. Štai neseniai Kerenskis išleidė parėdymą, kad visi buvusieji policistai ir žandarai būtų išvaryti ant pozicijų.

Mušties su ramiais, be ginklais gyventojais jie gerai mokėjo. Dabar pažiūrėsime, vyrai, kaip jiems sekis su vokiečiais.

PALEIS VISUS MOKYTOJUS IR TUSŲ ARMIJOS.

Kerenskis išleidė paliepimą, kad visi žemųjų, vidurinių ir augštųjų mokyklų paimti kariuomenės mokytojai būtų paleisti prie savo seno užsiėmimo.

Ir lietuvių mokytojų nemažai tarnavo rusų armijoje. Taigi, Kerensko parėdymas labai mums naudingas, nes ypač šioje valandoje kiekvienas lietuvis mokytojai labai Lietuvai reikalingas.

18,000 PABĖGUSIŲ PIKTADARIŲ PETROGRADE.

Petrogradas, spalio 18. — Rusijos sostinės milicija tvirtina, kad iš viso Petrograde slapstosi virš 18,000 ištrūkusių iš kalėjimų vagių, žmogžudžių ir kitokių piktadarių. Norima surengti ant jų didelių padzioklė.

KERENSKIS DŽIOVININKAS.

Chicago, spalio 18. — Vienam savo draugui iš universiteto laikų Rusijos ministrų pirmininkas A. Kerenskis atsiuntė liudną laišką, kuriame skundžiasi, kad džiova daro jame didesnę progresą, negu rusų revoliucija.

GAL VYRIAUSYBĖ SU-REKVIZUOS VISĄ ANGLŲ CHICAGOJ.

Chicago, spalio 19. — Jei kituose miestuose prastai su angliu, tai Chicagoje dvigubai prasčiau. Čia anglio yra didžiai mažai, o iškilęs anglekasių streikas dar labiau pablogino šį dalyką. Pasinaudodami tuomi anglių pirkkliai lupa nuo žmonių, kiek tik gali. Užtat, kad biednesnės šeimos apsaugoti nuo šalčio, vyriausybė pasiryžusi surekviuzuoti visą esantį Chicagoje anglį ir patį žada pardavinėti jį žmonėms. Tuomet gal visi galės nusipirkti anglį ir jie bus pigesni.

Daug prisnigta Michigano valstijoje.

Ironwood, Mich. Pastaromis dienomis šiose apeliuokėse ilgai snigo. Farmeriai paslėpė ratus ir jau ant rogių važinėja į miestus.

NORI MAITINTI CHICAGOS GYVENTOJUS ARKLIENA!

Chicago, spalio 18. Aldermonas Hazen įnešė į "City Council Committee on Health" sumanymą, kad galima būtų pardavinėti Chicagoje arkliena.

Daugeliuose Europos miestuose jau nuo pat pradžios karės valgoma arkliena, nes kitokios mėsos stiga. Girdėt, kad ir Lietuvos gyventojai pratinami prie arklių mėsos kepimo ir virimo.

LAIKE 7 DIENŲ SUBMARINOS NUSKANDINO 12 DIDELIŲ ANGLŲ LAIVŲ.

Londonas, spalio 19. — Praeitoje savaitėje vokiečių nardančios laivės nuskandino 12 anglų laivų virš 1,600 tonų, 6 mažesnius laivus ir vieną žvejų laivelį.

Anglijos laivyno nuostoliai delei pasiutiško submarinų veikimo nuolat didinas.

Oras

Šiandie "oro pranašai" sako, kad bus šalta ir snigs. Ryt taip pat pranašauja šaltį.

Nusižudė lietuviai socialistas

PABUGO KAREIVIAUTI IR PASIDARĖ GALĄ

Prigulėjo į Socialistų Sąjungos 33 kuopą

Binghampton, N. Y., spalio 19. — Šiomis dienomis Binghamptone, N. Y. Arlingtone hotelyj, paleidė sau šuvį į širdį 25 metų amžiaus lietuvis Leonas Čekanauskas.

Priežastis saužudystės visiškai tikrai nežinoma. Jis dirbo pas Endicott-Johnson & Co., gaudavo gana gerą užmokesnį ir turėjo gerą vardą tarp savo draugų darbininkų. Rastas laiškas, tai vienatinis daiktas, kuriuo pasiremiant valdžia galėjo išaiškinti jo saužudystę.

Laiškas rašytas lietuviškai ir adresuotas jo broliui: Valentinui Čekanauskui, 19 Glenwood str.

Gal pamišo delei karės.

Iš laiško turinio galima numanyti, kad nusižudėlis jį rašydamas jau buvo nesveiko proto ir karė greičiausia yra pamišimo priežastis.

Laiškas taip skamba:

Rugsėjo 16, 1917 "Brangus Broli Valentinai:—

"Turėjau labai gerus laikus su Jumis ir jūsų motere Jieva, bet gyvenimo aplinkybės verčia mus persiskirti. Aš nenoriu matyti pasaulio, kaip kad jis dabar išrodo. Aš esiu miegoti ir miegoti ramiai. Nesirupink mano ateitimi. Skleisk šviesą kaip galėdamas, o tigras pats pabėgo iš jūsų širdžių."

Taipogi buvo rasta ant rašomojo stalo hotelyj, tarpe popierių kitas raštelis, kuriame Čekanauskas apgailestauja savo pasieligimą prieš hotelio vyriausybę ir sako, kad jis "cinąs miegoti."

Buvo ramus prieš saužudystę.

Čekanauskas atėjo hotelin 10:45 vakare ir užsiregistruodamas parašė savo

MAIŠTAI ITALIJOS.

Išbadėję žmonės šaudomi kulkasvaidžiais.

GAL UŽMUŠTŲ SKAIČIUS SIEKIA 500 ŽMONIŲ.

RYMAS, spalio 19. — Italijoje pastaraisiais laikais viešpatauja didelė netvarka. Dele nesvietiškos brangenybės ir maisto stokos nepersienai Turyne buvo įvykęs dideli sumišimai, kurie tęsėsi kelias dienas. Pavyko sugrąžinti tvarką tik su pagelba kulkasvaidžių. Taipogi ir kariški orlaiviai pagel-

vardą be jokio nerviškumo. Jam tuojaus buvo parodyta kambarys 363 ir jis iškalno užsimokėjo nuomą už kambarį. Kelios minutės paskui, vaikutis praedamas pro šalį kambario patėmijo apie jį dumus ir tuojaus pranešė perdėtiniui Bellew, kursai inėjo į kambarį su tam tyčia vartojamu raktu.

Sėdėjo kėdėje.

Atidarius kambarį rastas Čekanauskas sėdžiant su pančioje kėdėje, viduryj kambario, o šalyj, ant aslos, gulėjo numestas revolveris. Jo dešinioji ranka buvo ant kelio, šairioji gi kabojo žemyn nuleista. Galva buvo pakreipta į šalį. Laiškas rašytas spalio 16, 1917 ir valdžia tuojaus ėmė spėti, kad mūsų tautietis atėmė sau gyvybę delei kareiviavimo baimės. Atrasta jo kišeniuje ir registracijinė kortelė.

Čekanauskas saužudybę papildė su nepaprastu ramumu. Jis aprišo revolverį su didele balta nosine ir atsagstęs drabužius pridėjo jį tiesiai prie širdies. Nuo šuvio buvo užsidegusi nosinė ir jo drabužiai, kurių dumus patėmijo sargas. Kada kambaris tapo atidarytas, nosinė buvo tuojaus užgesinta.

Užveizda Bellew pašaukė tuojaus policiją ir tuojaus su vežimu pribuvo serdžentas Weslar ir policistas Moriarity. Buvo taipgi pašauktas daktaras Longstrest ir koroneris Stillson, kuris liepė paimti lavoną ir nuvežti pas graborių Greskovičių ant Clinton gat.

Koroneris Stillson, po apžiūrėjimui lavono, pranešė, kad mirties priežastis saužudystė. Lavonas likosi pavestas jo broliui ant 19 Glenwood gat. Vėlionis paliko brolių ir du artimus giminaičius.

Jis prigulėjo prie Socialistų Sąjungos 33 kuopos.

bėjo sugriauti žmonių barikadas. Kiek išviso žuvo tuo se maištuose dar valdžia nepaskelbia. Bet vietiniai gyventojai tvirtina, kad užmuštų skaičius galėjo siekti 500.

Paryžius, spalio 18. — Dangelis Prancūzijos politikų ir žymų laikraščių nuolat mini, jog labai gerai būtų, kad Suv. Valstijų prezidentas Wilsonas atvažiotu pasi-svečiuoti Prancūzijoje. Iš to, girdi, būtų didesnė vienybė tarp talkininkų ir pačiai Amerikai išeitų ant naudos.

"DRAUGAS"

Lietuvių Katalikų Dienraštis
Eina kasdien išskyrus nedėdies.

PRENUMERATOS KAINA:
Metams \$5.00
Pusmetui \$3.00
Ketverių mėn. \$2.00
Perkant atskirais numeriais po 2c.
Prenumerata mokama išankstine. Laik-
as skaitosi nuo užrašymo dienos,
ne nuo Naujojo Mėto. Norint permai-
nyti adresą visada reikia prisiųsti ir
seną adresą. Pinigai geriausia siųs-
ti išperkant krasoje ar ekspresu
"Money Order" arba įdedant pinigų
į registruotą laišką.
Redakcijai prisiųstieji raštai ir ko-
respondencijos negrąžinami, jei au-
torius atsisakomas tokių raštų, ne-
pažymi ir neindeja krasos ženklėlio
sugrąžinimui. Visokiais reikalais kre-
pintis adresuokite:
DRAUGAS PUBLISHING CO., INC.
1900 W. 46th Street, Chicago, Illinois
.....Phone McKinley 6114.....

"DRAUGAS"

Lithuanian Daily Friend

Published daily except Sundays by
DRAUGAS PUBLISHING CO., INC.
1900 W. 46th Street, Chicago, Illinois
Phone McKinley 6114. Establ. 1908

TERMS OF SUBSCRIPTION:

One Year \$5.00
Six Months \$3.00
Three Months \$2.00
At News Stands 2c. a copy. Adver-
tising rates on application.

MIESTO OFISAS

DOWN TOWN OFFICE
325 Reaper Block
72 W. Washington St.

Šiandie visų lietuvių buti-
nas reikalas — platinti vi-
suomenėje gerą spaudą —
katalikiškus laikraščius ir
knygas. Kaip laikraščius,
taip knygų reikalaukite
"Draugo" knygų krautu-
vėje, kur yra didžiausias
gerų, naudingų raštų pasi-
rinkimas.

Kas dabar dedasi Rusijo-
je, kuomet vokiečiai ima
briauties ant Petrogrado,
sunku ir pagalvoti. Gi tų
visų vargų, rasi, butų ir ne-
buve, jei šalies valdymas
butų buvęs pavestas gen.
Kornilovui. Dabartinis gi
ministrų pirmininkas mo-
ka tik šukauti. Tai juk
paprastas socialistų darbas,
neturintis nieko bendra su tik-
ruoju veikimu.

Kiek dr. Šliupas padarys
gera ar bloga lietuviškai lai-
svamajai "besidarbuoda-
mas" Europoje, negalima
kol kas pasakyti. Bet tik-
rai yra žinoma, kad ta Šliu-
po "misija" gerokai "pa-
tuštins" Amerikos "tauti-
ninkų" kišenių.

MAŽIAU VALGYK, DAU-
GIAU DIRBK.

Vienam angliškam laikra-
styj atrandame kelis 'indomi-
us ir užimtus patari-
mus žmonėms dabartiniais
kritiškais laikais.

Kas tiesa, rasi skaityto-
jų miniose, rasi, ir mažas
skaitlius yra tokių, katri-
tūrėtų į save pritaikinti
tuos patarimus. Tačiau jų
perskaitymas nepakenks nei
vienam.

Štai kame dalykas:
Nusipenėjusi tauta — nie-
kam tikusi. Suliesėjusi
tauta atlieka didelius nuo-
veikalus. Drąsa neturi vi-
siojo pilvo. Tinginystė di-
džiomai yra apsigyvenusi
gutuose kune.

Privalome mažiau valgyti,
daugiau mąstyti, verst
pilvą, labiau krutinę atsta-
tyti; mažiau valgyti bulvių,
gi daugiau skaityti geras
naudingas knygas; dažnai
mankštyti ir mažiau kra-
myti gumą.

Stiprus žmogus įstengs
palaikyti su kukliu valgiu;
to jis įstengs kiekvienam
laime išeiti iš žmogų

kurs, pasitraukęs nuo bliu-
do, tuojaus eina lovon, ly-
ginai keturkojis.

Žmogaus gyvenimas be
kitko yra ambiečių kova.
Badas verčia žmogų prie
išlaikomybės. Pilvas nėra
amerikoniškos tautos
bičiulis, bet raumenis ir
pastarųjų išlaikomybė.

Amerikoniškos tautos at-
gimimas turi imti pradži-
oti prie stalo. Reikia mums
stiprių dvasių, bet ne nutu-
kusių žmonių.

Mažiau valgyk, daugiau
dirbk. Augink sprandą,
bet ne pilvą.

RUPINKIMĖS IR ŠIOS
ŠALIES LIETUVIŲ
REIKALAI.

Amerikos lietuvių visuo-
menėje pastebimas gražus
apsireiškimas. Šios šalies
lietuviai katalikai rupinasi
ne tik dabartne badaujan-
čia Lietuva, bet ir jos atei-
timi. Nepasigailima aukų
nukentėjusiems del karės
savo broliams ir podraug iš-
kalno dėstomi plenai, kaip
po karės savo tėvynę iš-
griuvusių pakelti, ją atnau-
jinti.

Be šito laikraščiuose iš-
reiškiama nuomonė, kad po
karės didžiama Amerikos
lietuvių grįš į tėvynę. Sa-
koma, kad pasibaigus karei
šitą šalį paliesią blogieji lai-
kai. Bet Lietuvoje, taigi
ir visoje Europoje, darbinin-
kai busią branginami. Y-
pač amatninkams tenai atsi-
darysianti naujoji Amerika.
Tenai busią darbo ir darbi-
ninkai už savo darbą gausią
geras užmokestis.

Juk ir nestebėtina (butų,
jei tie spėjimai įvyktų. Tik
pagalvokime kadir apie vie-
ną karės vėselos nuteriotą
Lietuvą. Tenai apgrautus
išnaikintus miestus prisi-
eina atnaujinti, atstatyti. Suar-
tus šovinių plačiausius lau-
kus — išlyginti. Tam tiks-
lui bus reikalingi ne bi ko-
kie įrankiai. Prisi-
eina naujovines mašinas.

Tikrai tenai bus darbo vi-
siems.

Gi atnaujinant ir atsta-
tant tėvynę, tenai bus rei-
kalinga ir visokia medžiaga
namams ir visokiems trobė-
siams statyti. Karės me-
tu miškai išnaikinti. Na-
mus statant medžio vieto-
je prisi-
eina pavaruoti akme-
nis, plytas, cementą ir kal-
kes. Šitą medžiagą paga-
minti bus reikalingos dirb-
tuvės ir įvairios įstaigos.

Amerikos lietuvių kapita-
las po karės Lietuvoje su-
loš svarbią rolę. Turtinges-
niems Amerikos lietuviams
bus puiki proga dar labiau
praturtėti.

Taip bent daugelio nuo-
moniaujama.

Rupinties tėvynės da-
bartimi ir jos ateitimi —
labai pagirtinas dalykas. Tas
nebutų lietuvis, katras ne-
tūrėtų vilties, kad nuterio-
toji Lietuva negalėtų ku-
met nors pražydėti visu sa-
vo skaitumu. Ne tik lie-
tuviai, bet ir kitų tautų iš-
eiviai Amerikoje didžiai ru-
pinasi ateitimi savo šalių,
kurias palietė šita baisioji
karė.

Tečiau apart to visko, A-
merikos lietuvių taip pat ne-
tūrėtų pamiršti ir šio daly-
ko, kad

DAUGIAU DARBO,
DAUGIAU APSVIETOS.

Neseniai "Drauge" buvo
rašyta, kad lietuviškieji so-
cialistai todel eina prieš
Lietuvos neprigulmybę, nes
jie nori po karės Lietuvą
parduoti Rusijos socialis-
tams. Buvo nurodyta, kad
jū tos pastangos visgi yra
tuščios. Tegu jiems išpra-
džių ir pasisektų daugelį
tamsių žmonių suklaidinti.
Bet kuomet tauta, palikusi
neprigulminga ir pašaliečių
nevaržoma, tik suspėtų ap-
sišviesti, tuomet socialis-
tams Lietuvoje pasidarytų
perankšta.

Vienas socialistų laikraš-
tis neužgina, kad socialistai
nebutų priešingi Lietuvos
neprigulmybei, bet negali
atsistebėti, kodėl jiems bu-
tų perankšta apšviestoje
tautoje.

Kaip tai, sako, juk soci-
alistai eina ranka į ranką su
apšvieta, o čia ve sakoma,
kad apsišvietusioj tautoj
nebus jiems vėtos.

Žinomas dalykas, kad so-
cialistai savotiškai supranta
apšvietą. Jų visa apšvie-
ta gludo ne tik tuščiam en-
tuzijazme, bet ir begalinėse
jų raštų nešvarybėse. Ša-
lininkų patraukimui jie ne
tik šukauja, bet paleidžia
darban visus nedorus savo
palinkimus ir purvinas min-
tis. Daug tamsių žmonių
juk yra labiau linkę prie
bloga, kaip prie gera. To-
kiuo būdu socialistai ir susi-
žvėjoja sau šalininkų.

Suprantama, tokių šali-
ninkų jiems niekas nei ne-
sigaili. Nes tai yra tam-
sulių gaujos, kokių kur-
nors butų sunku ir surasti.
Tik gaila to, kad tie tamsūs
žmonės del savo neišman-
ymo papuola į socialistų va-
dovų spąstus. Jie ten pa-
tenka del neapšvietimo. Nes
kas yra nors kiek paragavęs
tikrojo apšvietimo, toksai
iškalno gali pramatyti soci-
alistų taisomus žabangus ir

savo tautinių reikalų. Kol-
kas sunku pasakyti, koks
Lietuvos stovis bus po ka-
rės. Negalima taip leng-
vai tvirtinti, kad po karės
didžiama Amerikos lietuvių
ims ir sugrįš į savo tėvynę.
Taip pat nėra žinoma, kokie
laikai bus šioj šalyj pada-
rius pasaulinę taiką. Žino-
ma, gali but vienaip ir ki-
taip.

Bet drąsiai galima tvir-
tinti, kad didžiama Ameri-
kos lietuvių pasiliks šioj ša-
lyj, kaip ligšiol yra buvę.
Jūs su šita šalimi riša vi-
sokeriopi ryšiai, kuriuos ne
visiems galima pertraukti.

Į visa tai atsižvelgiant, A-
merikos lietuvių todel ne-
tūrėtų užmesti šioj šalyj sa-
vo tautinių reikalų. Apart
rupinimosi savo tėvynę, rei-
kia rupinties ir šios šalies
lietuvių ateitimi.

Gi Amerikos lietuvių vi-
suomenė turi čia daug visoi-
jų gyvų reikalų. Kas grįš
tėvynėn, kas pasiliks Ame-
rikoje. Sugrįžusiems ame-
rikiečiai nesigailės pogel-
bos. Ir po karės, ir visuo-
met, kaip ir dabar, amerikie-
čiai rupinsis savo tėvynės li-
tuvių

LIETUVIŲ DIENA
KANADOJ.

Jo Augustoji Malonybė
Montrealio antvyskupis
Bruchesi išleis todel esančią
specialiu raštu visoj savo
vyskupijoje paskelbė Lietu-
vių Dieną, kuri įvyks šitą
sekmadienį, spalio 21 dieną.
Tą dieną visose vyskupijos
bažnyčiose bus renkamos
aukos nukentėjusiems del
karės lietuviams sušelpiti.

Tat šale kitko privalo
mums rūpėti ir amerikiečių
likimas. Nes kas gali pa-
sakyti, kad po karės čia su-
mažės arba visai apsistos
lietuvių ateivystė.

Tikrasis darbo žmonių
apsvietimas ir gyvenime pa-
sisekimas gludo ne socialis-
tų nekuomet neįvykdomose
teorijose, ne jų blevizgose,
bet katalikų raštuose-lai-
kraščiuose ir kningose. Kas
nori buti nedorėliu, išvir-
kėliu, tautos atmata, tasai
tokiuo gali likti skaityda-
mas socialistiškų laikraš-
čius ir visokius kitokius jų
purvinus raštus. Bet kas
nori buti doru, blaiivu, iš-
mintingu ir susilaukti gy-
venime pasisekimo — te-
skaito tik katalikiškus lai-
kraščius, katalikiškus raštus.

Kas nori prisidėti prie Lie-
tuvos neprigulmybės išmai-
nymo ant "internacionalo,"
tas tegu rašosi į socialistų
eiles. Bet kas nori buti
tikruoju Lietuvos sunumi,
tasai tegu pildė Dievo ir
Bažnyčios įsakymus ir pla-
tina katalikišką spaudą.

Kasgi čia lietuvių norėtų
but nedoru arba patvirkū-
siu. Jei katras suklydo,
tai tą padarė iš neatsargu-
mo ir neapsižiūvimo.

Tatai tegu bus aišku, kad
šią gadybę esama visokio
apšvietimo. Vienas jų yra
tikras, naudingas ir išganin-
gas, kitas nedoras ir pragai-
štingas.

Pas mus apart socialistų
pragaištingojo apšvietimo
yra dar kitas jam panašus
— tai laisvamanių apšvieti-
mas. Tiedu apšvietimu ma-
žai kuo skiriasi kits nuo ki-
to. Tik laisvamaniškas kiek
minkštelėsnis. Bet abudu
lygiai yra nedorū ir pragai-
štingu.

Kad tuodu nedoru apšvie-
timu iš lietuvių tarpo pra-
šalinti, tuo tikslu katalikų
visuomenės veikėjai ir pa-
skyrė laikotarpį, pavadinda-
mi aną Lietuvių Katalikų
Spaudos Savaitę.

Spaudos Savaitė prasidė-
jo šio spalio 1 d. ir tęsis li-
gi gruodžio 1 d. Reiškia,
Spaudos Savaitė tęsis ištisu
du mėnesiu.

Šituo laikotarpiu visiems
katalikams reikia taip sub-
rusti, reikia taip pasidar-
buoti, kad su ateinančiais
Naujais Metais neliktų nei
vienos lietuviškos šeimos,
kuri neturėtų užsisakiusi
nors vieneriems metams vie-
no — kito katalikiško laikra-
ščio.

Žinokime, kad karė nesitę-
sės amžius. Jinai baigsis ir
su jos pabaiga Lietuva gaus
neprigulmybę. Tuomet
Lietuvai bus labai reikalin-
gi apšvietimo žmonės. Tė-
vynės atstatymui reikės

ATVIRAS LAIŠKAS
"LIETUVAI."

Gerb. "Lietuvos"
Leidėjai:

Liaukitės, susimildami,
besiuntinėję man savo lai-
kraštį! Mano prenumerata
jau senai yra pasibaigusi ir
jos atnaujinti nemanau to,
kol laikraštis eis "Keleivio,"
"Laisvės," "Kardo"
ir kitų cicilikiškų laikraščių
keliais. Šiandie juk kiek-
vienas, budamas tikrai beša-
liškų, turėdamas šiek-tiek
proto, mato, kad Tamstos iš-
ėjote iš vidurinio kelio ir iš
savo laikraščio skiltis pra-
dėjote dėti tokius raštus,
kurie savo turiniu absolu-
tiškai niekuomi nesiskiria
nuo garsaus "Kelėvio" Mai-
kio plepalų. Imkime kad-
ir paskutinį "Lietuvos" nu-
merį (40):

Tulas K. Norkus-Norke-
vičius savo straipsnyje
"Tautiečiai, ar jūsų širdis
jau visai suakmenėjo?" pir-
miausia vaikščio rašymo to-
nu išniekina nepatinkamas
sau partijas, išterloja jų
pasekėjus be jokio doriško
mandagumo ir paskui šau-
kia "kada pasibaigs nerim-
ta mūsų tautiečių partijų
kova." Matyt, nemažai
žmogelio vargta, kol sulip-
dyta tas neva straipsnis
"Lietuvai" apie partijų ne-
sutartingumą. Norėta ki-
tus pamokyti, bet pasirodo,
kad pačiam to mokslo truk-
sta, jei nemokama rimtai,
nesikolijant, kitų nežemi-
nant, rašyti, ir kad mintis
tame pačiame rašinyje sau
neprieštarautų... O tas p.
K. Norkus, regis, yra vie-
nas "Lietuvos" redaktorių.

Tamstos, Gerbiameji, pa-
vedėte laikraštį vesti to-
kiems žmonėms, kurie per
savo fanatizmą nemato A-
merikoje galingos lietuvių
katalikų visuomenės, bet į-
žiuri vien tik kokius ten iš-
svajotus "klerikalus." Tie
apmokamieji Tamstų tar-
nai giriasi dirbą praklinų
darbą tautos gerovei. Tuo-
tarpu cicilikišku būdu der-
gia dviasikštį, ją intardami
žmonių išnaudojime. Jei-
gu negražus dalykas yra ap-
juodinti viešai spaudoje vie-
ną asmenį, tai tuo labiau ne-
gražu šmeišti partijas, luo-
mus ir šiaip kitokių insitiki-
nimų žmones. Tamstos sa-
vo redakcijoje, regis, turite
žmogų, kuris yra gavęs tei-
sių magistro laipsnį. Bet
"magistras" nežino, kad ap-

broliai bus daug pavargę.
Prisi-
eina amerikiečiams lietu-
viams juos pavaduoti.
Apšvietimas Lietuvoj vi-
sais žvilgsniais butinai bus
reikalingas. Lietuviams
prisi-
eina pakelti Lietuvą iš
griuvusių. Be šito prisi-
eina lietuviams stoti akis į aki
su savo ir tautos priešini-
kais — socialistais ir laisva-
maniais, katrie, bė abejonės,
ir tenai ims varyti savo pra-
gaištingą darbą.
Tatai išanksto lietuviams
amerikiečiams reikia apsi-
ginkluoti apšvietimu.
Darbuokimės, paminėki-
me Spaudos Savaitę ir pla-
tinkime katalikišką spaudą
— tikrąjį apšvietimą.

— tikrąjį apšvietimą.

šmeišti viešai per laikraštį
kokį norint žmonių luomą
yra taip pat kriminališka,
kaip ir vieną kurį nors as-
menį...

"Lietuva" virto pediorė-
liu, kuris giria tik savo ta-
vorą. "Magistras" tečiau
sako, kad jinai einanti vi-
duriniu keliu, esanti nepar-
tijiniu laikraščiu. Jeigu
ne ši skelbiameji "L-vos"
mintis, tai tokio laiško ne-
bučiau rašęs ir "Draugą."

Kada "Lietuva" buvo p.
Alšausko rankose, tada ne-
buvo laikraštyje tokių zau-
nijimų prieš katalikus ir
dviasikštį, nes p. Alšauskis
nenorėjo užgauti žmonių, su
kuriais vedė savo banko rei-
kalus. Tada laikraštis bu-
vo pakenčiamas. Studentu
budamas ir tulų laiką kuni-
gu esant "Lietuvą" skai-
čiau, nes tuomet regimai ru-
pėjo leidėjui daugiau žmo-
nes vienyti, negu juos skal-
dyti, garsinant tuom pačiu
sykiu banką visiems be pa-
žvalgų skirtumo. Daba
"L-v" pasirinko kitoki ke-
lią. Nusižiūrėjusi į "Ke-
leivio," "Laisvės" ir t. p.
laikraščių pasisekimą, nuta-
rė jų pėdomis sekti, many-
dama "pasipelnyti." Ne
veltui matyt, ir p. Prusei-
ka lankėsi "L-vos" redak-
cijoje. Kiekviena audien-
cija turi visgi kokią nors
reikšmę...

Bet dabar nebe tie laikai.
Katalikai šviečiasi, o dvasi-
škija mokės apginti tikėji-
mą prieš nepraustaburnų
blevyzgą. Katalikiškoji
visuomenė šuoliais žengia
pirmyn. Jinai pasistatė ne-
tik gražias bažnyčias, netik
savo svetaines, bet ir mo-
kyklas, kuriose tukstančiai
jaunimo mokinasi. Prana-
šaujų tat, kad cicilikiškų
"gazių" gyvavimas yra
trumpas. Delto ir "Lietu-
va" biznio nepadarys. Gal
kaip kurį ir pasiseks dar
apdumti, nes tamsunų dar
yra daug. Bet nebetoli tas
laikas, kada jaunoji karta
užims gyvenime savo vietą.

Rimtas, bepartijinis lai-
kraštis lietuviams butų rei-
kalingas. Jį galėtų remti
visos srovės. Tokį laikraš-
tį galėtų visi skaityti, nes
jis nei vieno hereikalo ne-
užgauliotų. Štai Chicago-
je yra tokių laikraščių
(dienraščių) nemažai. To-
kį "Tribune" skaito viso-
keriopių įsitikinimų žmonės,
kaip tai: katalikai, protes-
tonai, žydai, demokratai, re-
publikonai, socialistai ir tt.
Nei vienas iš jų, kaip to-
kis, nėra užgauliojamas.
"Tribune" yra skaitomas
milijono žmonių ir visi yra
užganėdinti, nes tą laikraš-
tį veda kultūros žmonės, gi
ne kokie padaužs savo ru-
šies "magistrai"... "Lietu-

va" pirmutinis bučiau re-
męs. jei butųėjusi tokio
kelio.

Tai yra, Gerbiameji, at-
sakymas į Tamstų laišką,
kuriam reikalavote duoti
paaiškinimą, kokių priežas-
čių delei neatnaujiniu pre-
numeratos.

Su pagarba
Kun. P. Lapelis,
Visų šventų parap.
klebonas, Roseland,
Ill.

Apvogta.

Miss Eliz. Salz, 6153 Bi-
shop gat., buvo užpulta plė-
šiko. Mergina, sako pusė-
tinai apdraskiusi jį, bet tas
spėjo pagriebti nuo jos špil-
ką-vertės 200 dol. ir pabė-
go.

Uždraus pardavinėti pieną
salimuose.

Visa Chicaga sujudo, kad
užgynus salimuose pieno
pardavinėjimą. Sakoma,
miesto salimuose parduoda-
ma apie 10,000 galionų pie-
no per dieną.

Alderinanas Ahern suma-
nė, kad už pardavinėjimą
saliumininkus bausti nuo 20
iki 100 dolierių.

Pavėžino, ir likos apvogtas.

Arthur Marcin, dirbąs
prie Gabel Packing Co. 221
No. Peoria St., pavėžino du
nepažįstamu jaunuolių. Bet
nebagui tas atsėjo gana
brangiai. Nuo jo pavogta
281 dol. kompanijos pinigų.

Taipgi pasistatymas.

— Buva pas tamstą užė-
jęs apie dešimtį kartų ir vi-
suomet neradau namie. Jei
tamsta esi advokatas, reikia
padėti pasimatymo valan-
das.

— Kogi tamsta norėtu-
mėt?

— Norėjau prašyti išmal-
dos...

Nauja liga.

— Ateinu su atskaitomis,
ponas liepė šiendie atnešti.
— Nieko iš to nebus, nes
jisai labai serga.

— O kas gi jam taip yra?

— Nugi pereitą naktį taip
nusigrojo, kad reikėjo pas-
kutinius čeverkus palikti.

Vaiko naivumas.

Vienas vaikas su kitu sau
lygiu metais kalbėdamas a-
pie žemės drebėjimą pažy-
mėjo:

— Jei žemės drebėjimas
išstinka nuo požeminės ug-
nies, tai kodėl gaisrininkai
neužgesina tos ugnies?

Paprašykite savo Groserminko

SCHULZE'S BUTTER-NUT BREAD

SCHULZE'S CAKE

SCHULZE'S RYE BREAD

SCHULZE BAKING CO.

Jūsų pinigai turi būti pa-
dėti geroje saugioje val-
stijos bankoje

SECURITY BANK

OF CHICAGO

Milwaukee Avenue
Kamp. Carpenter St.

3% ant Jūsų Pinigų

Adams, Parnell, State ir South Side
Vakarinis 8 valandai
Skelbimams pinigų ant Namų

Persiuočiame pinigų į
Europą ir galima gauti
laivekartes.

Kviečia RENGIMO KOMITETAS.

